

***Technická univerzita Liberec - fakulta textilní v Prostějově,
2. ročník***

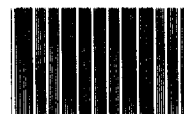
DĚJINY KULTURY A ODÍVÁNÍ

SEMINÁRNÍ PRÁCE :

Etruský oděv 700 – 100 stol. př.n.l.

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI	
UNIVERZITNÍ KNIHOVNA	
Přir. č.	2130503
Signat.	B14988
Kč	

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA
TECHNICKÉ UNIVERZITY V LIBERCI

3146180934

2004 / 2005

Vypracovala: Karolina Lendřáková

Etruský oděv 700 – 100 př.n.l.

Charakteristika doby

Etruské období tvoří spojnici mezi uměním řeckým a římským. Protože se vyvíjelo již od 8. století př. n. l. pod vlivem vzorů řeckých a orientálních, nacházíme v něm především znaky řeckého umění a archaického období, které požívají i v pozdější době. Etruskové však dokázali vytvořit i řadu nových osobitých prvků ve všech druzích umění, které od nich převzali Římané.

Etruskové byli národem, který svým původem, jazykem, dějinami, uměleckými i stavitelskými památkami patří k nejtajemnějším na světě. Původ tohoto národa nemůžeme považovat za jistý, avšak podle uměleckých památek, charakteru jazyka, náboženství a některých nápisů na ostrově Lemnos soudíme, že byli přistěhovalci z oblasti malé Asie nebo Blízkého východu.

Etruskové zdělili velkou schopnost urbanizace, které ve velkém využívali. Jejich novým domovem se stala Nutrie, dnešní Toscana, tedy krajina ve střední Itálii na sever do Říma.

Etruskové se v zásadě živili do značné míry obchodem a těžbou kovů, které mohli dokonce být podnětem obchodu národa právě do Itálie, neboť bohatě využívané ložiska mědi v Populonii dávalo Etruskům bohatství i surovinu na bronz. Rovněž zemědělstvím převyšovaly ostatní kmeny. Techniky odvodňování a rekultivace půdy se podobají podobným technikám v Mezopotámii. Právě proto mohli obchodovat také s přebytky zemědělství a dále tak bohatnout. Etruskové dováželi naopak tradiční dovozní artikly z východu – látky, šperky, keramiku, luxusní předměty.

Náboženství Etrusků bylo poměrně pochmurnou záležitostí, o čemž svědčí strašidelné postavy duchů. Kromě toho věřili v osobní bohy, mnozí z nich jsou pořečtělí, i když jména jako Maris, Menrva nebo Uni. Zvlášť velký důraz kladli na věštecké umění, zejména zkoumání jater obětování zvířat. To pak převzali Římané a jejich haruspikové.

Památek nám Etruskové zanechali poměrně velké množství. Zakládali první skutečná města na západě, která byla příhodná místa ke stavění na soutoku břehů, na vysokých kopcích, u bažin a podobně. Při budování města se řídili náboženským pořádkem, který určoval směřování všech důležitých staveb. Tvar měst byl obdélníkový a ulice ležely do pravého úhlu. Inženýři z Etrurie dosáhli mistrovství v tvorbě vodovodů, odvodňovacích zařízení, artéských studní a stok – Etruskové prokazatelně vybudovali hlavní římskou stoku Cloacu Maximu. Římané toto převzali bez větších změn. Hroby Etruskové budovali z mohutných kamenů nebo je vytesávali do skály či do podzemí.

Odivání Etrusků

Oděv Etrusků se stává jakýmsi mezičlánkem mezi oděvem Řeků a Římanů, s patrnými vlivy Orientu, který poznávali při svých zámořských plavbách.

Oděv je jak ve střihu, tak i ve výzdobě a jednotlivých detailech sice orientální, ale bez fascinující nádher.

Etruská móda je chudým příbuzným rafinované módy egyptské, krétské a řecké, je předobrazem módy středověké.

Celá móda i její nositelé jsou hrubší, menší, zavalitější, nosí roucha smutnějších barev, používají figurálních vzorů a střídají barvu černou s hnědou.

Mužský oděv

***Základní oděv - chitón**, je krátký, sahá ke kolenům má krátké rukávy nebo je bez rukávů, je užší a začíná se tvarovat na postavu a je méně řasen.*

Starší muži chitón prodlužovali a bohatší jej zdobili lemy.

***Pracovní oděv - exomis**, který dovoľoval více pohybu.*

***Plášť** – oblékal se přes chitón plášť podobný řeckému himatiu. Jeden konec se přehodil přes levé rameno dopředu, textile se pretáhla přes záda pod pravé rameno a konec se přehodil přes levé rameno dozadu. Vpředu tak vznikl bohatý záhyb. Tebenna byla buď prostá, jednobarevná, barevná nebo zdobená pestrými lemy.*

Tebenna také složila také jako oděv ceremoniální. Muži nosili krátké pláštíky řeckého typu, podobné chlamydē.

Sluha přinášející nádobu

Vypracovala: Karolina Lend'áková

Pokrývky hlavy - muži nosili pokrývky ve tvaru frygických čapek se špičkou přepadající dopředu. Jiné čapky mají tvar kónický, nosí se i řecký *petasos*. Mladí muži jsou zobrazováni s věncem, který přidržuje zkadeřené vlasy spadající do čela, kolem uší a do týla, někdy jsou vlasy prodloužené v pletenec.

Obuv - Etruskové nosili jako všechny přímořské národy především sandály, často velmi luxusní, svazované zlatými šňůrkami. Ale znali také vysoké uzavřené boty, šněrované, a také prezůvky do deště, potažené tenkou bronzovou fólií. Zvláštností byli uzavřené boty s prodlouženými, zvednutými špičkami, připomínající pozdější zobákovité boty středověku

Flétnista ze skupiny hudebníků, vlasy spiná čelenka, plášť, zdobený pruhy, upomíná na řeckou chlamyd, také sandály, spletené z řeminků

Vypracovala: Karolina Lendřáková

Ženský oděv

Ženy se oblékali stejně jako muži. Nosili chitón a tebennu, kterou často přetahovaly přes hlavu v podobě kapuce, podobně jako Řekyně. Ženy nosily delší tuniky než muži, které rovněž odpovídali řeckému chitónu, často je zdobily lemy. Svrchní plášť tebennu nosili při slavnostních příležitostech vyšívanou a zdobenou lemy.

Účesy

Ženské účesy byli náročnější než mužské, vlasy si splétali do copů nebo uzlů svazovaných stužkou, zdobily se sítkami, ale nosily i čapku zvanou tutulus.

Socha bohyně, typický účes etruských žen, které si splétali vlasy do pletenců

Ženská postava z Perurgie, je oblečená do přiléhavé tuniky, sahající až ke kotníkům, a krátkého pláště, na hlavě má kónickou čapku, vlasy zapleteny.

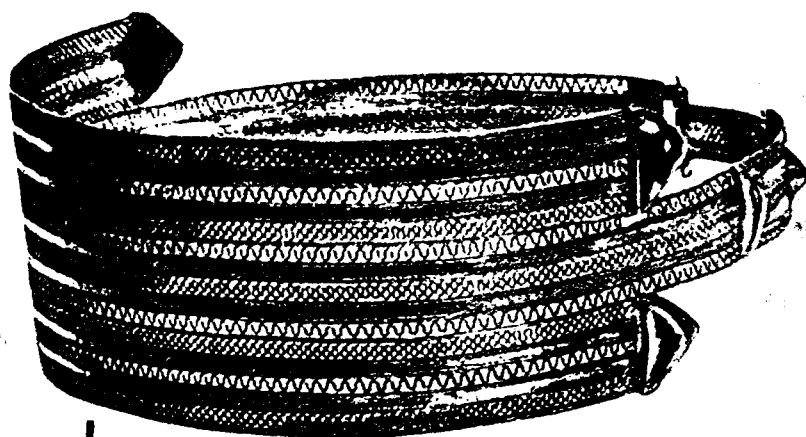
Na šatech jsou ozdobené lemy. Má typicky špičaté uzavřené střevíce.

Vypracovala: Karolina Lendáková

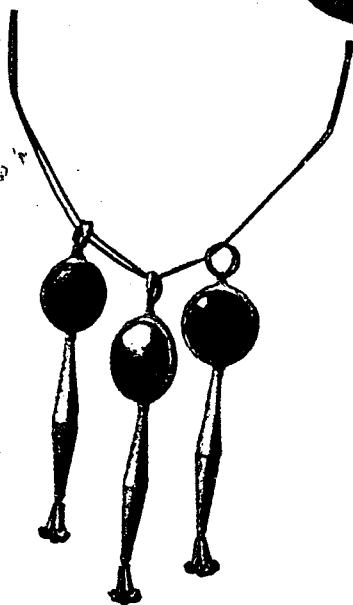
Šperky etrusků

Nezbytnou součástí oděvů byli šperky, které dokládají vysokou řemeslnou úroveň. Nosili se spony na oděvech, náhrdelníky, náramky a prsteny. Etruskové používali zlato a drahé kameny, znali techniku filigránu, to byli šperky z jemných stříbrných nebo zlatých drátků. Dále znali granulaci drobná zrnka zlata nebo stříbra přitavená k podkladu.

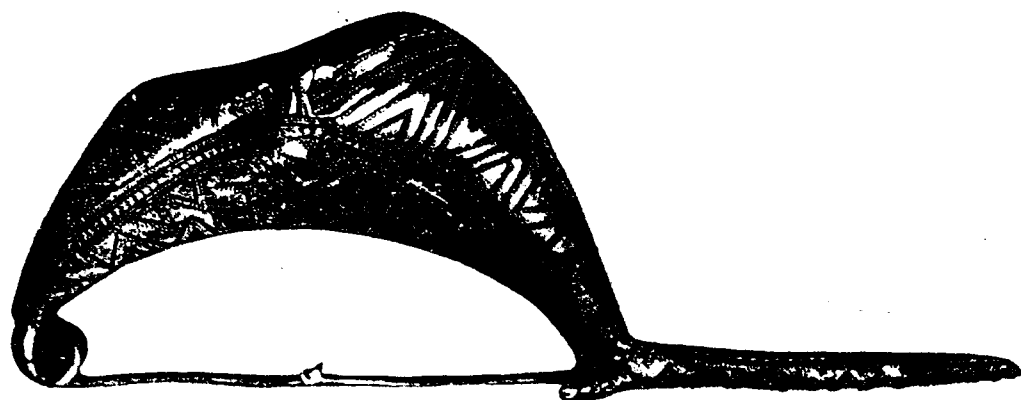
Sortiment klenotů a dalších luxusních předmětů doplňoval import ze zámoří, z oblasti západního Středozeří a Asie, z Egypta, Sýrie, Kypru, Rhodu, a Řecka, ale také z Mezopotámie. Na špercích se také objevují nejrůznější zvěrné prvky, představující boje divokých zvířat, a to ve stylu, který jinak nebyl v Itálii a Evropě vůbec znám: lvi, panter, leopardi, gepardi, pštrosy, opice, stylizované palmy a lotosové květy.

Náramek ze 7. – 6. stol. př. n. l.

Náhrdelník ze 7. stol. př. n. l.

Spona, zdobená granulací
sloužila ke spínání plášťů

Tento čínorodý národ patřil na přelomu 6. a 5. století k nejmocnějším námořním i pozemským mocnostem středomořského světa, a měl proto obchodní spojení i s nejvzdálenějšími břehy.

Tak si lze také vyložit směs rozličných vlivů, které tu spoluvytvářeli vzhled jejich oděvu. Ve své konečné fázi hrál oděv Etrusků důležitou úlohu prostředníka mezi oděvní kulturou řeckou a římskou, jejímž je přímým předchůdcem.

Vypracovala: **Karolina Lendřáková**